

Készíts lapbookot!

Módszertani innováció a kreatív tanulásban

ILLÉS NÓRA

ilnori580@gmail.com

*Eötvös Loránd Tudományegyetem,
Tanító- és Óvóképző Kar, Rajztanári mesterszak*

Kulcsszavak: *lapbook, kreativitás, motiváció, hatékony tanulás, vizualitás, sokszínűség, önálló alkotás*

Bevezetés

A lapbook készítése és alkalmazása az oktatásban futótűzként terjed immáron több mint egy évtizede. Az Amerikából eredeztethető módszer fokozatosan híresült el Európa-szerte, érintve hazánkat is. De hogyan definiálhatnánk a lapbookot, hogy közérthetővé tegyük a jelentését?

Maga a név angol szóösszetétel: a *lap* jelentése átfed, illetve beborít (ezenkívül utalhat a vékony, lapos tárgyakra is), a *book* pedig, mint az köztudott, könyvet jelent. Magyar megfelelője talán az album vagy lapozó lehetne, azonban ezek korántsem foglalják magukban a lapbook valódi jelentését. A lapbook ugyanis *diákok saját keze által készített könyv vagy album, amely egy megadott témakörhöz kapcsolódik* (Sárosdi é. n.).

Az alábbiakban részletezem, mi mindenben is rejlik e különleges módszer fokozódó népszerűségének titka. Ezenkívül technikai ötleteket és inspirációt szándékozom nyújtani egy lapbook elkészítéséhez, valamint rávilágítani azokra a pozitív és kockázattal járó tényezőkre, amelyekkel a megalkotás során találkozhatunk. Nem utolsósorban pedig szeretnék bemutatni egy saját magam által készített példányt is.

Milyen korosztálynak javasolt a lapbook készítése?

Nemes egyszerűséggel az óvodáskortól az időskorig bármelyik korosztály elkészítheti, hiszen a lapbook tartalmát a készítő életkorának, készségeinek és képességeinek, illetve a feldolgozandó témakörnek megfelelően szabhatjuk személyre (Neteducatio.hu é. n.). A korosztály függvényében előállítható a szülőkkel vagy pedagógusokkal együtt, a barátokkal, osztálytársakkal csoportosan, páros munkaként vagy akár önállóan. Akármilyen életkorban és munkafORMÁBAN is készül egy lapbook, alkotása mindenképpen örömteli, motiváló, kreatív folyamat, és hatékonyan mélyíti el készítőiben az adott témakör legfontosabb részeit. (A *lapbook készítés pozitívumai és kockázatai* alcím alatt ezeket az előnyös tulajdonságokat is részletezem.)

Az oktatás mely területein alkalmazhatjuk a lapbookot?

Személyre és témakörre szabhatóságának köszönhetően a lapbook az óvodától a felsőoktatásig minden évfolyamon alkalmazható, hasznossága azonban túlterjed a közoktatás csoportszobáinak, tantermeinek és előadótermeinek falain. Kiváló eszköze ugyanis a kreatív és hatékony tanulásnak magániskolákban, nyelviskolákban, a magántanulók otthonában vagy a különféle ifjúsági csoportok tevékenységeiben. Hasznára válhat továbbá a kiemelt figyelmet igénylő tanulóknak és akár a felnőtt polgároknak is a mindennapi életben (The Hands of a Child company é. n.).

Kissé részletesebben kitérve az általános iskolai és a középfokú oktatás területére: a lapbook minden tantárgy esetében megállja a helyét, ugyanis bármelyik tananyag, kiegészítő anyag vagy szabadon választott témakör feldolgozható általa. Idegen nyelvek tanulásához például segítségül hívhatunk szókincsbővítő vagy éppen a mondatfajták struktúráit összefoglaló lapbookot. Alkothatunk a művészeti tantárgyakhoz kapcsolódóan rajzolás technikákat, művészettörténeti stíluskorszakokat vagy akár híres művészek életét és munkásságát feldolgozó lapbookot. Történelem tantárgy esetében a háborúktól kezdve az ősember életmódján át az ipari forradalmakig szintén tág tere nyílik a lehetőségeinknek. Természetismeretből készíthetünk lapbookot akár az esőerdőkről, a Hold mozgásairól vagy bármelyik állatról. (Rosetta Stone Homeschool é. n.) A témakörök sokszínűségén kívül érdemes megemlíteni néhány funkciót, amelyek betöltésére a lapbook kifejezetten alkalmas. Készíthető összefoglalásként, kooperatív feladatként vagy akár projektfeladatok részeként. A kötelező olvasmányok tartalmának elsajátításához is egyre népszerűbb a lapbook a hagyományos olvasónaplóval szemben, ugyanis színesebb, változatosabb és játékosabb feladatokon keresztül segít a gyermekeknek megjegyezni az adott történet cselekményét, szereplőit és érdekességeit.

Rengeteg opció áll rendelkezésünkre bármelyik tantárgyhoz vagy projekthez kapcsolódóan, ráadásul ugyanahhoz a témához is többféle lapbook készíthető. Megalkotásuknak tehát a témakörön túl csak a készítő elképzelése és a rendelkezésre álló anyagok, eszközök szabnak határt.

Hogyan lássunk hozzá a megvalósításhoz?

Előre elkészített lapbookok felhasználása

Ma már számos webhelyről lehetséges letölteni, illetve megvásárolni kész lapbookokat (a legnépszerűbb magyar nyelvű források közé tartozik például az irodalomjegyzékben is fellelhető Sárosdi Virág által működtetett Gyereketető elnevezésű weboldal). A készen kapható és könnyen hozzáférhető lapbookok által azoknak is megjöhethet a bátorsága a használatukhoz, akik nem érzik magukat elég kreatívnak, nincs idejük teljesen újat kitalálni, vagy az önálló alkotást megelőzően szeretnének maguk előtt látni egy kész példát. Ebben az esetben csupán ki kell nyomtatni a letöltött vagy megvásárolt digitális példányokat. Némi nyírással és ragasztással össze is áll a kész lapbook, már csak arra várva, hogy a gyermekek megoldják a benne rejlő feladatokat.

Saját lapbook készítése

1. *Tervezés:* Akik szeretnének saját lapbookot gyártani, azok számára, mint minden elkészítési folyamat esetében, a tervezés az első lépés. A tervezés során először is válasszuk ki a témakört, amelyre épülnek majd a lapbook feladatai és stílusa. A témakörön belül határozzunk meg játékos és változatos feladatokat, lehetőleg minél többféle feladattípus alkalmazásával. Ezen a ponton különösen fontos, hogy figyelembe vegyük azon tanulók készségeit és képességeit, akik számára a lapbook készül. Érdeemes a kitalált feladatokat külön lapon vagy elektronikus dokumentumban összeírni. Magáról a készítendő lapbookról pedig ajánlatos kicsinyített, vázlatos rajzot készíteni, amely magában foglalja a lapbook teljes és összehajtogatott méretét, külalakját, design-ját, valamint a benne lévő feladatok egymáshoz képesti elhelyezkedését.
2. *Eszközök:* Miután kész tervvel rendelkezünk a lapbook megalkotását illetően, összegyűjthetjük az elkészítéshez szükséges eszközöket. A legáltalánosabb eszközök a következők: mappa vagy mindkét oldalán színes kartonpapír a lapbook alapjához, olló, ragasztó, színes és fehér papírok, színes ceruzák, filctollak, esetleg számítógép, nyomtató, laminálógép. Minden lapbook igényelhet továbbá egyedi kiegészítőket és díszítőelemeket, mint például a kisméretű borítékok, különleges textúrájú anyagok, sablonok, ragasztópisztoly, miltonkapcsok, gémkapcsok, csipeszek, matricák és még sorolhatnánk. Minél változatosabbak a feladatok és a díszítőelemek, annál egyedibb, izgalmasabb és fantáziadúsabb lesz a lapbook.
3. *Megvalósítás:* Amint rendelkezésünkre áll minden szükséges eszköz, hozzá is láthatunk a lapbook megalkotásához.

Érdeemes először a megtervezett típusú és méretű játékos feladatokat összeállítani. A feladatokhoz esetenként ajánlott feladatleírást és megoldókulcsot is készítenünk.

Dolgozhatunk velük önállóan, de lehetőség szerint beépíthetjük őket a tanórákba is, vagy adhatjuk házi feladatként a tanulóknak, ha a lapbooknak összefoglaló funkciót szánunk egy adott témakör végéhez érve. Ami a kivitelezést illeti, szabadon engedhetjük a fantáziánkat, és készíthetünk például kihajtható, forgatható feladatokat, illetve borítékolt vagy behajtott meglepetéselemeket, sőt, foglalhatjuk a feladatokat valamilyen történetbe, kalandba is. Ezek a különleges vizuális és mesei elemek teszik ugyanis igazán érdekessé, ezáltal könnyebben elsajátíthatóvá a feladatokban rejlő tananyagot. Példaként említve néhány feladattípust: egy lapbooknak remek alkotóelemei lehetnek a csoportosítások, a sorba, párba vagy időrendbe rendező feladatok, a gondolattérkép, a képregények rajzolása, egy adott állat étlapjának megtervezése, egy híres ember vagy mesehős névjegykártyájának elkészítése, sőt a kapcsolódó információkhoz vezető nyomtatott QR-kód alkalmazása is (Neteducatio.hu é. n.).

Ha a feladataink készen állnak a lapbookba történő beillesztésre, kiszabhatjuk és meghajtogathatjuk a lapbook alapjául szolgáló kartonpapírt vagy mappát. Kizárólag a tervezésen múlik, hogy milyen módon és milyen méretűre lehet majd összehajtani. Ha előnyben részesítjük a könnyen hordozhatóságot és a helytakarékoságot, érdemes a teljesen összehajtogatott lapbook alapot maximum A/4-es méretűre tervezni. Ha kartonpapírral dolgozunk, a rendelkezésünkre álló felület felezésével, harmadolásával vagy tetszőleges számú részre osztásával megalkothatjuk a lapbook struktúráját, ezt követően pedig egymásra hajtogathatjuk az oldalakat. Ha azonban papírdossziék felhasználása mellett döntünk, megalkothatjuk az alapot egyetlen nagy, kinyitható mappából vagy több mappa összeragasztásával a nagyobb alkotási felület elérése érdekében. Lehetséges továbbá a dosszié és a kartonpapír kombinálása is, például kihajtható kartonlapok ragasztásával a kiválasztott mappa tetejéhez, aljához vagy oldalához.

Ha a formát tekintve nem ragaszkodunk a könyvhatású kinézethez, el is rugaszkodhatunk a négyzet alapú lapbooktól. Ez esetben készíthetünk például kör vagy háromszög alapút, ha azt fantáziadúsabbnak találjuk vagy az adott témakörhöz illőbbnek. Amit viszont a legfontosabb szem előtt tartanunk: akármelyik alapanyagból és akármilyen alakúra formázzuk meg a lapbook alapját, a beilleszteni tervezett feladatok bőven férjenek el rajta.

A lapbook alapjának elkészítése után következhet a borító megrajzolása, megfestése vagy nyomtatása. A borító rendszerint az összehajtott forma felszínére kerül, tehát az első impresszió lesz azok számára, akik kezükbe veszik a lapbookot. Érdemes feltüntetni rajta az általunk meghatározott címet vagy témakört, az alkotó(k) nevét, esetleg az elkészülés dátumát.

A borító megalkotását követi a feladatok beragasztása vagy egyéb módon történő rögzítése a terveknek megfelelően, az utolsó lépés pedig a design véglegesítése a szükséges díszítőelemek hozzáadásával. A saját gyártású lapbook e műveletek révén válik alkalmassá tanulássegítő és fejlesztő szerepének betöltésére.

A lapbookkészítés pozitívumai és kockázatai

Ahogy azt a korábbi fejezetekben is megemlítettem, egy lapbook elkészítése és használata a tanulási folyamatban számos előnyt foglal magában. Az alábbiakban ezeket a pozitívumokat, majd a készítés kapcsán esetlegesen felmerülő kockázati tényezőket sorakoztatom fel.

Pozitívumok

Elsőként fontos megemlíteni a lapbook fejlődéslélektani folyamatokra gyakorolt kedvező hatását. Mivel alapvetően kézzel fogható, papír alapú felületről beszélünk, a lapbook által a gyermekek nincsenek közvetlenül kitéve világitó képernyőnek. A különböző elektronikus készülékek fényének kék hullámhossz tartománya köztudottan negatív hatású, ugyanis elnyomja az agyban a melatonin termelődését. Ez a hormon irányítja elsősorban az alvási ciklust, tehát a napjainkban jellemző túlzott gyakoriságú képernyőhasználat könnyedén előidézi az alvásminőség romlását. Gyermekek esetében ez még radikálisabban vezethet a bioritmus felborulásához, a kognitív funkciók sérüléséhez és az idegrendszer károsodásához. A lapbook készítése és használata mentes ezektől a hosszú távon ártalmas, vibráló sugaraktól, ennek köszönhetően stresszoldó, kiegyensúlyozó, koncentrációt segítő, ezek által is fejlesztő hatással bír.

Kiemelkedő pozitívum továbbá, hogy mennyire motiváló folyamat a lapbook készítése és használata, különösen a kisgyermekek számára. Az ő szemszögükből ugyanis a lapbook egy meseszép, játékos és rejtélyes varázskönyv, amely értékes tudást hordoz magában. Nagy örömmel látnak hozzá tehát az összeállításához is, amelynek során teret kap alkotói szabadságuk, kibontakozik a fantáziájuk, mindeközben pedig végig az elsajátítandó ismerettel foglalkoznak.

Ennek az alkotási folyamatnak köszönhetően is működnek a lapbookban lévő változatos feladatok és érdekes információk tökéletes memóriefogasként (Sárosdi é. n.). Az adott téma különleges tapintású vagy illatú alkotóelemekkel, vonatkozó hanganyagokkal, intenzív színekkel és egyedi vizuális elemekkel történő interpretálása segíti a tanulót a minél több érzékszerv általi befogadásban, így a tananyag eredményesebb rögzítésében.

A hatékonyság mellett lényegesen előnyös ismérv a személyre szabhatóság. A témakörválasztást, az alkotáshoz használandó eszközöket, a megvalósítás munkaformáját, a megoldandó feladatokat és feldolgozandó információkat mind alakíthatjuk a lapbookot készítő és használó személyek számára optimálisan. Igazíthatjuk ezeket a tényezőket életkorhoz, érdeklődési körhöz, aktuális tananyaghoz és főként az adott készségekhez és képességekhez, amelyeket erősíteni kívánunk.

Nem utolsósorban elengedhetetlen kitérni arra, hogy pontosan milyen készségek és képességek fejlődnek egy lapbook megalkotása közben, függetlenül annak témájától (Sárosdi é. n.):

- Fejlődik a finommotorika az ollóhasználattal, ragasztással, pontos rajzolással és színezéssel, esetleg feladatkártyák kirakásával, különböző zsebek és borítékok felfedezésével vagy az apró díszítőelemek hozzáadásával.

- Kibontakozik a fantázia és a kreativitás a rajzolós és kézműves feladatoknak, valamint az önálló ötletek megvalósításának köszönhetően.
- Csiszolódik az esztétikai érzék a feladatok beragasztása és a lapbook designjának tökéletesítése során.
- Fejlődik a térben való tájékozódás a ki-, be-, fel-, le-, jobbra vagy balra hajtható fülek segítségével.
- Hatékonyabb lesz a tanulási folyamat a feladatok témájának több érzékszerv útján történő befogadásával.

Az imént taglalt pozitívumok által válik tehát a lapbook készítése az oktatás bármely területén alkalmazhatóvá és a kreatív tanulás eredményes módszerévé.

Kockázatok

Fontosnak tartom, hogy kitérjek azokra a tényezőkre is, amelyek a lapbook tervezése, összeállítása vagy használata során készületlenül érhetnek bennünket. Az alábbiakat ennek szellemében tanácsként írom le, amelyeket érdemes mindenkinek figyelembe venni, mielőtt belekezd egy lapbook megvalósításába.

1. *Előzzük meg a baleseteket!* A lapbook gyártásához időnként szükségesek lehetnek a különböző égető, szűrő- vagy vágóeszközök. Ha kisgyermekkel közösen alkotunk, fokozottan ügyeljünk rá, hogy kizárólag olyan eszközökkel dolgozzanak, amelyek nem balesetveszélyesek számukra! Emellett folyamatosan tartsuk szemmel önálló munkafolyamataikat is. Természetesen végezhetik képességeik szerint önállóan az ollóval nyírást, a ragasztást, a rajzszögek betűzdelését vagy a lyukasztást, de jobb, ha a ragasztópisztoly, szike, gyufa, öngyújtó és egyéb potenciális veszélyforrás a mi kezünkben marad.
2. *Szánjunk rá elég időt!* Ez nem csupán magára az elkészítésre értendő. A lapbook megalkotása, illetve feladatainak megoldása, sablonjainak tanulmányozása egyáltalán nem gyors folyamat, heteket vagy akár hónapokat is igénybe vehet. Fontos bőséges időt szánunk a precíz tervezésre, az eszközök beszerzésére, a lapbook fokozatos összeállítására és a benne rejlő tananyag rögzülésére egyaránt! Csak ezen a módon lesz igazán eredményes a lapbook segítségével történő tanulás.
3. *Gazdálkodjunk optimálisan!* Bár fontos, hogy a lapbook összetételét tekintve jó minőségű és időtálló legyen, érdemes odafigyelnünk, hogy mekkora összeget áldozunk az elkészítéshez szükséges eszközökre és alapanyagokra, illetve hogy mennyire gazdaságosan használjuk fel azokat. A papírboltokban és kreatív üzletekben történő bevásárlás előtt lehetőség szerint gyűjtsük össze saját felszerelésünket, illetve környezetünkéből azokat a kellékeket, amelyeket hasznosíthatunk. Az új hozzávalók vásárlása így célirányosabb és takarékosabb lesz. Ha a lapbook gyártása során pedig ügyelünk, hogy az általunk használt termékeket vagy egy részüket a későbbiekben ismét felhasználhassuk, akkor a környezettudatosság is jelen lesz a munkánkban, ez pedig a velünk alkotó gyermekek gondolkodásmódjára is hatással van.

4. *Tegyük élménnyé!* Nem lehet eléggé hangsúlyozni a kreatív megoldások és az élményszerűség fontosságát. A lapbook attól lapbook és nem tankönyv, hogy személyre szabottabban és többféle megközelítéssel bocsátja rendelkezésre az adott témát. Törekedni kell tehát arra, hogy az általunk készített példány is rendelkezzen e tulajdonságokkal. Emellett a készítés folyamata és a későbbi használat is összpontosítást és kreativitást igényel a gyermekek részéről, ezért nekünk mint legfőbb segítőjüknek elsődleges feladatunk az ő lelkesítésük, motiválásuk és támogatásuk. A tananyag élményszerű elsajátításának útján valósulhat meg ugyanis a lapbook legfőbb célja: az örömteli és hatékony tanulás.

Egy általam alkotott lapbook bemutatása

Első lapbookomat az általános iskola negyedik osztályos tanulóinak készítettem, akik számára az idei kötelező olvasmány a nagy népszerűségnek örvendő Rumini című kötet volt. Berg Judit magával ragadó könyvsorozatának első részét olvasták el a diákok, olvasónapló-írás helyett azonban egy barátságosabb és ötletesebb feldolgozás reményében a lapbook módszere mellett döntöttek. Mivel a tanulók ekkor ismerkedtek a lapbookkészítés mibenlétével, és első példányaik megalkotása előtt álltak, olyan mintalapbook összeállítását tűztem ki célul, amely:

- mondanivalójában és külalakjában esztétikus;
- a praktikai szempontokat figyelembe véve összecusukható és hordozható;
- használatát illetően izgalmas és kalandos;
- a feladatok típusaiban és kivitelezéseiben különleges és változatos;
- a feladatok bonyolultságát tekintve megfelel a negyedik osztályos gyermekek készségeinek és képességeinek;
- a feladatok megoldásához szükséges eszközök terén nem igényel többet grafit és színes ceruzáknál, illetve papírragasztónál;
- a mese által szerzett ismeretek alkalmazása mellett az önálló ötletek megvalósítására és a saját vélemény kifejezésére is serkent;
- hű a mese eseményeihez és kronológiájához, lehetővé téve ezzel a történet hosszú távú elsajátítását;
- nem utolsósorban pedig tökéletesen alkalmas arra, hogy ihletet merítsenek belőle a későbbiekben.

A tervezés, eszközbeszerzés és megvalósítás során tehát ezeket a célokat tartottam szem előtt.

Tervezés

Elhatároztam, hogy a mese kalandosságával párhuzamot állítva ennek a lapbooknak a feladatait is egy kalandos utazásba foglalom. Ennek megfelelően mindössze elképzeltem és lerajoltam egy kiindulópontot, ahol a kaland kezdődik, és egy végcél, ahová a feladatok sikeres megoldásán keresztül érkezhetsz a lapbook használója.

Ezt követően kezdtem el összeállítani a feladatokat. Elektronikus dokumentumban szerkesztettem meg őket, hogy a feladatok szövegei és rajzai nyomtatva kerülhessenek a lapbookba.

Ügyeltem a megfelelő betűméretre és betűtípusra, hogy minden olvasható és figyelemfelkeltő legyen a gyermekek számára.

A feladatok elkészítésénél elsősorban a történet időrendiségét figyelembe véve haladtam. Az első feladatok általánosságban érintik Rumini világát, majd a továbbiak fokozatosan veszik fel a történet szálát. A lapbook a mese minden lényeges eseményét sorra veszi. A kaland vége felé haladva pedig kiemelt helyet kaptak azok a feladatok, ahol a saját vélemény kifejtésére, az önálló alkotásra és a fantázia kibontakoztatására van lehetőség.

A kronológiai sorrend betartása mellett a feladattípusok sokszínűségét is biztosítani kívántam. Így a lapbookban előfordulnak a kifejtős, csoportosító, párba rendező, időrendbe állító és rajzos feladatok. Összeállításuk természetesen mind a mesének megfelelő, különleges kontextusban történt: helyenként például kiegészítendő lexikonként kivitelezve vagy akár egy népszerű szereplő bőrébe bújtatva, esetleg egy új szereplővé avanzsálva a feladatmegoldót.

Összesen tizenhét feladatot határoztam meg. Az alkalmazott feladattípusok szerint felsorolva többek között a következő példafeladatokat is tartalmazza a lapbook:

- *Kifejtős kérdések:* 4. Milyen nevű hajókkal találkozhattál a mesében?/ 10. Batka-sziget: Mi a fabatkák legféltettebb kincse? Miért?/ 11. A Sárkány-szoros rettegett lakója: Honnan lehet tudni, hogy épp otthon van-e a sárkány?/ 14. Naftalin Rufus megengedi, hogy kipróbáld a látószelencét és a térképrajzoló! Kit keresel meg a látószelencével, és minek a térképét rajzolod meg a térképrajzolójával?
- *Csoportosító feladatok:* 3. Csoportosítsd a borítékban lévő szereplőket (egerek, ürgék és patkányok szerint)!/ 13. Ragaszd a megfelelő almába a borítékban lévő tulajdonságokat! (A következő szereplőkhöz tartoznak az almák: Rumini, Félszemű Morti, Naftalin Rufus, Kasza.)
- *Párba rendező feladatok:* 5. A Szélkirálynő legénysége. Kösd össze a szereplőket a Szélkirálynőn betöltött tisztségükkel!/ 6. A hajó részei. Ragaszd a borítékban lévő szavakat a kép megfelelő részéhez!
- *Időrendbe állító feladatok:* 8. A Szélkirálynő útja Egérországtól Pelevárig. Rakd sorrendbe a helyszíneket!/ 12. Most te vagy Balikó! Rakd időrendbe, hogyan szöktetted meg Ruminit a kazamatákból!
- *Rajzos feladat:* 15. Árus vagy a nagy pelevári bazárban. Milyen különlegességeket árulsz portékaként? Rajzold is le őket!

Ami a design megtervezését illeti, elsőként a lapbook alaplapját határoztam meg: a feladatok sokasága és helyigénye miatt egy nagyméretű, tengerészkek kartonpapír mellett döntöttem, amelyet hat egyforma részre osztok, majd a megfelelő hajtásvonalak mentén benyírva összecukhatóvá, így könnyen hordozhatóvá alakítok. Ezenkívül összegyűjtöttem azokat a mese-illusztrációkat, amelyeknek nyomtatott, színes és kinyírt formájával tarkítani szeretném a felületet. Meghatároztam továbbá olyan díszítőelemeket, amelyek különleges textúrájúak, kapcsolódnak a mese hangulatához és témájához, és nem utolsósorban motiváló hatásúak. Végül pedig elkészítettem az összecukott lapbook borítójának tervét, amelyhez felhasználtam az eredeti, keménykötésű könyv borítójának részletét is.

Eszközök

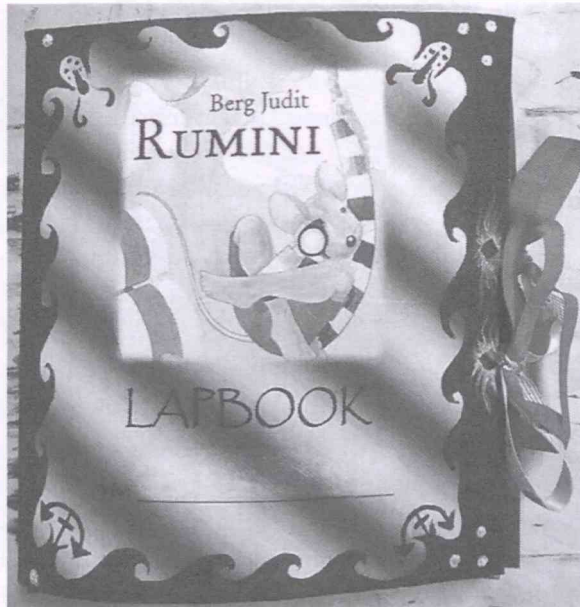
A lapbook összeállításának megkezdése előtt összegyűjtöttem a szükséges kellékeket. Az alábbi alapanyagokat használtam fel: kinyomtatott feladatok és borítóminta, 50 × 70 cm méretű tengerészkek kartonlap, színes papírok és borítékok, színes és mintás selyemszalagok, kinyomtatott és színezett illusztrációk, pergamenpapír, papírszínór, apró színes csipeszek, kisméretű parafadugók, falemezből, pirogravírozással készült kisméretű békák, kormánykerekek, csikóhalak és violinkulcsok.

Eszközök terén pedig a következőket alkalmaztam: olló, papírragasztó, ragasztópisztoly, vonalzó, akrilfesték, ecsetek, festékkeverő paletta, színes ceruzák és tűfilc.

Megvalósítás

Amíg a tervek részletes kidolgozása, az eszközök beszerzése és a feladatok kivitelezése egy hetet ölelt fel, maga a lapbook egyetlen nap alatt lett véglegesen összeállítva.

A tengerészkek kartonlap hat részre osztása, benyírása és összehajtása után elsőként a borítót alkottam meg (1. kép). Az elektronikusan megszerkesztett, majd kinyomtatott fedőlapot a lapbook felszínére ragasztottam, majd kék és fehér akrilfestékkel a mese stílusához igazodva körülfestettem. Ezenkívül lyukakat vágtam az összecukott példány jobb oldalán, és átfűztem rajtuk a rögzítést szolgáló selyemszalagokat.

1. kép: A lapbook borítója (Fotó: Illés Nóra)

A borító megszáradása után elkezdtem a lapbook feladatainak véglegesítését. A már csak odaerősítésre váró feladatokat számozás szerinti sorrendben készítettem elő, hogy aztán a teljesen szétnyitott alaplapon a terveimnek megfelelően, egymás után helyezhessem el őket. A feladatok beragasztása mellett rögzítettem a kaland kiinduló- és végpontját is. A fixálás után pedig következhetett az utolsó lépés: a dekorációk és illusztrációk hozzáadása. A lapbook belseje (2. kép) így készült el végérvényesen.

A feladatok izgalmasságához és változatosságához hozzájárult azok mozgathatósága is. A kaland kiindulópontján például a következő, pergamentekercs által rejtett üzenet lapul azok számára, akik meg szeretnék oldani a lapbook feladatait:

Üdvözöllek Rumini világában!

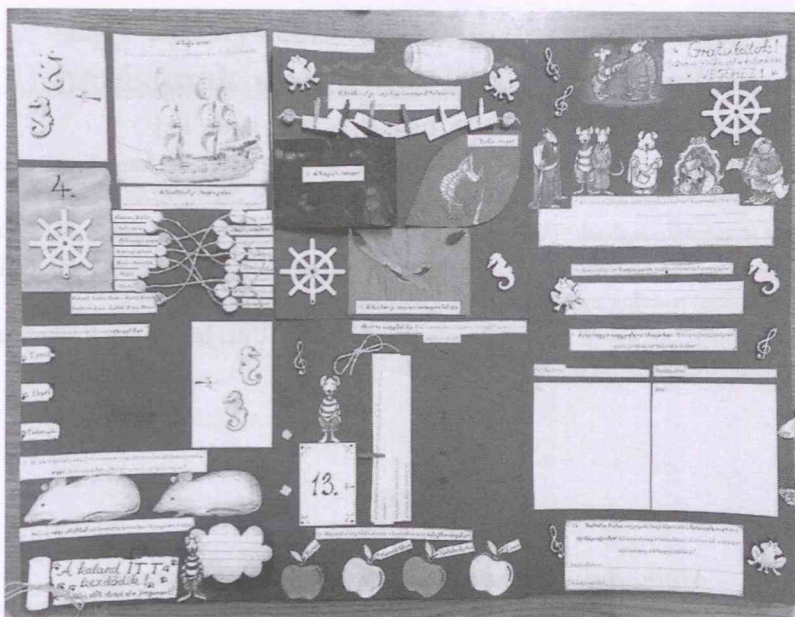
Igencsak bátor matróz az, aki ezekre a vizekre evez! Kalandos út áll előtted, melynek bátran nekivághatsz, ha van a fedélzeteden ügyesség, jó memória, kreativitás, no meg egy Rumini kötet, hátha szükséged lesz rá! Kalandozz végig a kihívásokon, és tedd próbára, mi minden rejlik benned valójában!

Sok sikert, vitorlát bonts!

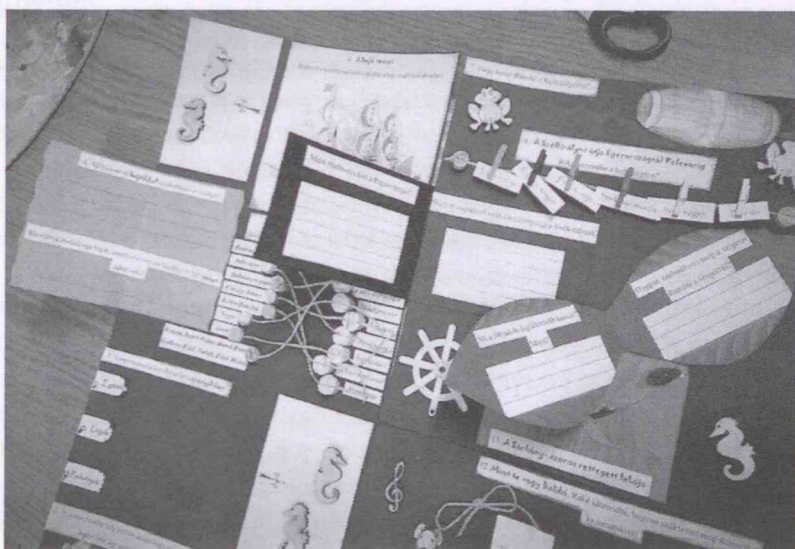
A lapbook használói találkozhatnak továbbá kihajtható „könyvecskékkel” (4., 9. és 10. feladat, 3. kép), és a szereplőket, tulajdonságokat vagy magát a Sárkány-lexikont tartalmazó borítékokkal (3., 6., 11. és 13. feladat). Szintén felfedezhetnek csipeszekkel rögzíthető sorrendeket és párokat összekötő papírsinórokat is. Ezek az elemek mobilitásuknak köszönhetően mind hozzájárulnak a lapbook használóinak motiválásához és Rumini történetének rögzüléséhez.

Összegzés

Vizuális nevelés műveltségterületű, tanító szakos hallgatóként kiemelkedően fontosnak érzem a gyermekek tanulási folyamatának minél kreatívabb úton történő támogatását. Örömmre szolgál tehát, hogy betekintést nyerhettem a lapbook készítésének és felhasználásának mibenlétébe, továbbá, hogy meg is oszthattam eddig szerzett ismereteimet és tapasztalataimat e publikációban. Egy olyan tanulássegítő eszköz ugyanis, amely alkalmazható korosztálytól, oktatási területtől és témakörtől függetlenül, emellett sokrétű fejlesztést és élményszerű elsajátítást is biztosít, véleményem szerint hatékonyságát tekintve pedig magáért beszél.

2. kép: A kihajtogatott lapbook (Fotó: Illés Nóra)

3. kép: A lapbook „könyvecskéi” kihajtott állapotban (Fotó: Illés Nóra)

Irodalom

Neteducatio.hu (é. n.): *A lapbook mint a kreatív tanulás eszköze*. URL: <https://neteducatio.hu/wp-content/uploads/2018/02/digit--lis-kalandok-1.pdf> [Utolsó letöltés: 2020. január 13.].

Rosetta Stone Homeschool (é. n.): *What is Lapbooking and Can You Do It?* URL: <https://www.rosettastone.com/homeschool/articles/what-is-lapbooking/> [Utolsó letöltés: 2020. január 14.].

Sárosdi Virág (é. n.): *Mi a lapbook?* URL: <https://gyereketeto.hu/lapbook/> [Utolsó letöltés: 2020. január 12.].

Sárosdi Virág (é. n.): *Mi történik, miközben készül egy lapbook?* URL: <https://gyereketeto.hu/lapbook/lapbook-51-fontos-dolog-egy-csokorban/> [Utolsó letöltés: 2020. január 14.].

The Hands of a Child Company (é. n.): *Who benefits from Lapbooks?* URL: <https://www.handsofachild.com/lapbooking/> [Utolsó letöltés: 2020. január 13.].

Make a lapbook!

Methodological innovation in creative learning

A lapbook is a book or an album created by the students themselves and related to a specific topic. But what is the secret of its growing popularity worldwide? In this publication, I am going to answer the most basic questions that arise with lapbooks. I am going to explain to which age group the making of lapbook is recommended. I am going to outline the areas of education where we can apply them. In addition, I am going to itemize, how to start applying lapbooks at primary and secondary school. Furthermore, I am going to share some technical ideas for making lapbooks without concealing its positive properties and risk factors. Last but not least, I am going to present a self-made lapbook.